

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 6 december 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Fri rörlighet för varor – Tull – Avgift med motsvarande verkan – Tas ut på överföring av elektricitet som produceras inom det nationella territoriet och som är avsedd för export – Huruvida en sådan reglering är förenlig med principen om fri rörlighet för varor”

I mål C-305/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Okresný súd Bratislava II (distriktsdomstol II i Bratislava, Slovakien), genom beslut av den 28 februari 2017, som inkom till domstolen den 26 maj 2017, i målet

FENS spol. s r. o.

mot

Slovenská republika – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden på sjunde avdelningen T. von Danwitz, tillika tillförordnad ordförande på fjärde avdelningen, samt domarna K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Juhász (referent), och C. Vajda,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 april 2018,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- FENS spol. s r. o., genom A. Čižmáriková, advokátka,
- Slovakiens regering, genom B. Ricziová, i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M. Bulterman och J. Langer, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Wasmeier och A. Tokár, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 5 juli 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: slovakiska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 28 och 30 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan FENS spol. s r.o., ett slovakiskt aktiebolag, och Slovenská republika (Republiken Slovakien), företrädd av Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (tillsynsmyndigheten för nätverksindustrier, (nedan kallad ÚRSO)), angående de avgifter för tillhandahållande av elöverföringstjänster som ÚRSO har tagit ut av FENS:s rättsliga efterträdare.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I artikel 28.1 FEUF anges följande:

”Unionen ska innefatta en tullunion, som ska omfatta all handel med varor och som ska innebära att tullar på import och export samt alla avgifter med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna och att en gemensam tulltaxa gentemot tredjeländ ska införas.”
- 4 I artikel 30 FEUF föreskrivs följande:

”Tullar på import och export samt avgifter med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Detta förbud ska tillämpas även på tullar av fiskal karaktär.”
- 5 Artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG (EUT L 176, 2003, s. 37), har rubriken ”Inmatningsordning och balansering”. I artikel 11.7 föreskrivs följande:

”De regler för balansering av elsystemet som fastställs av systemansvariga för överföringssystemet skall vara objektiva, öppna och icke-diskriminerande, vilket även skall gälla för reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av systemansvarigas nät. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.”
- 6 I artikel 1, med rubriken ”Tillämpningsområde”, i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/89/EG av den 18 januari 2006 om åtgärder för att trygga elförsörjning och infrastrukturinvesteringar (EUT L 33, 2006, s. 22), anges följande:

”1. Syftet med bestämmelserna i detta direktiv är att trygga elförsörjningen för att se till att den inre marknaden för el fungerar väl samt att garantera

  - a) en tillräcklig nivå av produktionskapacitet,
  - b) en tillräcklig balans mellan utbud och efterfrågan,
  - c) en lämplig nivå av överföringsförmåga mellan medlemsstaterna så att den inre marknaden utvecklas.

2. Genom direktivet skapas en ram inom vilken medlemsstaterna skall ta fram klara, fasta och icke-diskriminerande strategier för trygg elförsörjning som är förenliga med en konkurrensutsatt inre elmarknads krav.”

7 I artikel 5, med rubriken ”Jämvikt mellan utbud och efterfrågan”, i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla jämvikt mellan efterfrågan på el och tillgänglig produktionskapacitet.

Medlemsstaterna skall bland annat

- a) utan att det påverkar små isolerade systems särskilda behov, främja inrättandet av en råkraftmarknad med rambetingelser som ger lämpliga prissignaler för produktion och förbrukning,
- b) ålägga de systemansvariga för överföringssystemet att sörja för att en lämplig nivå på reservproduktionskapaciteten är tillgänglig för balansregleringens behov och/eller att anta motsvarande marknadsbaserade åtgärder.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget, får medlemsstaterna vidta ytterligare åtgärder, omfattande, men inte begränsat till, följande:

- a) Införa bestämmelser för att främja ny produktionskapacitet och tillträde av en ny generation bolag till marknaden.
- b) Ta bort spärrar som hindrar utnyttjandet av fränkopplingsbara kontrakt.
- c) Ta bort spärrar som hindrar ingående av kontrakt för olika tidsperioder för både producenter och kunder.
- d) Uppmuntra införandet av teknik för efterfrågestyrning i realtid, exempelvis avancerade mätsystem.
- e) Uppmuntra effektiv energianvändning.
- f) Inleda anbudsförfaranden eller likvärdiga förfaranden i fråga om öppenhet och icke-diskriminering enligt artikel 7.1 i direktiv 2003/54/EG.

3. Medlemsstaterna skall offentliggöra de åtgärder som skall vidtas enligt denna artikel och se till att de får största möjliga spridning.”

Slovakisk rätt

8 I artikel 12, med rubriken ”Villkor för att tillhandahålla nättjänster”, i Le Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (Republiken Slovakiens regeringsförordning nr 317/2007 om reglering av elmarknadens funktion, i den lydelse som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad regeringsförordning nr 317/2007)), föreskrivs följande:

”1. De systemansvariga för överföringssystemet ska tillhandahålla nättjänster i enlighet med tekniska villkor och föreskrifter från centrum för elektricitetsfördelning, medelst de stödtjänster som centrumet har förvärvat.

2. Om slutkonsumenten av el är ansluten till överföringssystemet, ska vederbörande betala avgiften för nättjänster och avgiften för systemdriften till operatören för överföringssystemet, på grundval av ett avtal om överföring och tillträde till överföringssystemet.

3. Om slutkonsumenten av el inte är ansluten till överföringssystemet, ska vederbörande betala avgiften för nättjänster och avgiften för systemdriften via den operatör för distributionssystemet som konsumentens förbrukningsställe är kopplat till, på grundval av ett avtal om distribution och tillträde till distributionssystemet.

...

9. Vid export av elektricitet ska exportören betala avgiften för nättjänster, om vederbörande inte har styrkt att den exporterade elektriciteten har importerats till det angivna territoriet.

10. Det ska inte tas ut någon avgift för systemdriften med avseende på elektricitet som är avsedd för export.”

- 9 I artikel 2 a punkt 2 i Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (lag nr 251/2012 om energi, samt om ändring och komplettering av vissa lagar), definieras det angivna territoriet som Republiken Slovakiens territorium där operatören för ett överföringssystem eller operatören för ett distributionssystem ska säkra överföring eller distribution av el, eller det område där operatören för ett överföringssystem eller operatören för ett distributionssystem ska säkra överföring eller distribution av gas.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 10 FENS är rättslig efterträdare till Korlea Invest a.s. (nedan kallat Korlea), ett företag som försatts i konkurs medan det förfarande som gav upphov till den aktuella begäran om förhandsavgörande fortfarande pågick.
- 11 Korlea hade beviljats tillstånd att bedriva verksamhet som leverantör på den slovakiska elmarknaden. Korleas verksamhet utgjordes av köp, försäljning och export av elektricitet. I detta sammanhang ingick Korlea ett ramavtal om köp och försäljning av el med Slovenské elektrárne a.s., ett slovakiskt företag som var verksamt inom elproduktionsektorn, vilket trädde i kraft den 15 augusti 2006, jämte ett flertal enskilda avtal om elförsörjning. Den 16 januari 2008 ingick Korlea ett avtal om elöverföring med Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (nedan kallat SEPS), ett slovakiskt företag med ansvar för driften av det nationella elöverföringsnätet. I enlighet med detta avtal åtog sig sistnämnda företag att, för Korleas räkning, säkra överföring av el via sammankopplingsledningar, samt tillhandahållande och drift av överföringstjänster. Det framgick av överföringsavtalet att vid export av elektricitet var Korlea skyldigt att betala en avgift, beräknad i enlighet med artikel 12.9 i regeringsförordning nr 317/2007, för tillhandahållandet av nättjänster, om företaget inte kunde visa att den exporterade elektriciteten först hade importerats till Slovakien.
- 12 Under perioden 1 januari till 31 december 2008 betalade Korlea ett belopp på 6 815 853,415 euro till SEPS, motsvarande denna avgift. Beloppet beräknades i enlighet med ett beslut antaget av ÚRSO den 4 december 2007.
- 13 Genom skrivelse av den 13 oktober 2008 begärde Korlea att SEPS skulle upphöra med att ta ut denna avgift och återbetala de belopp som Korlea hade betalat för dessa avgifter. Genom skrivelse av den 30 oktober 2008 lämnade SEPS avslag på Korleas begäran.

- 14 2010 väckte Korlea talan om skadestånd vid Okresný súd Bratislava II (distriktsdomstol II i Bratislava, Slovakien) mot ÚRSO, och gjorde bland annat gällande att avgiften i fråga utgjorde en avgift med motsvarande verkan som en tull. ÚRSO hävdade att avgiften inte kunde påverka handeln mellan medlemsstaterna, utan syftade till att säkerställa driftsäkerheten, tillförlitligheten och stabiliteten hos det slovakiska elnätet, i synnerhet under tiden före 2009, då störningar hade uppstått i elnätets stabilitet till följd av att två enheter i kärnkraftverket Jaslovské Bohunice (Slovakien) hade stängts. ÚRSO uppgav även att eftersom den slovakiska marknaden nu var stabil igen – det vill säga från och med den 1 april 2009 –, tog myndigheten inte längre ut denna avgift.
- 15 Nyssnämnda domstol ogillade denna talan genom dom av den 4 februari 2011. Korlea överklagade den domen till Krajský súd Bratislava (regiondomstolen i Bratislava, Slovakien), som genom beslut av den 15 augusti 2012 upphävde domen och återförvisade målet till domstolen i första instans.
- 16 Mot denna bakgrund beslutade Okresný súd Prešov (distriktsdomstol II i Bratislava) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska artikel 30 FEUF tolkas så, att den utgör hinder mot nationell lagstiftning, såsom artikel 12.9 i [regeringsförordning nr 317/2007], som inför en särskild avgift vid export av elektricitet från Republiken Slovakien, oberoende av om elen exporteras från Republiken Slovakien till EU-medlemsstater eller till tredjeländer, såvida elproducenten inte kan styrka att den exporterade elektriciteten har importerats till Republiken Slovakien, det vill säga en avgift som enbart tillämpas på elektricitet som produceras inom Republiken Slovakien och som exporteras därifrån?
- 2) Utgör en sådan påлага som den som har införts genom artikel 12.9 i [regeringsförordning nr 317/2007], det vill säga en påлага som enbart tillämpas på elektricitet som både producerats i och exporterats från Republiken Slovakien, utan att det görs någon åtskillnad mellan export till tredjeländer och export till EU-medlemsstater, en avgift med motsvarande verkan som en tull i den mening som avses i artikel 28.1 FEUF?
- 3) Är en sådan nationell bestämmelse som artikel 12.9 i [regeringsförordning nr 317/2007] förenlig med principen om fri rörlighet för varor i den mening som avses i artikel 28 FEUF?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 17 Genom sina frågor, vilka ska prövas gemensamt, söker den hänskjutande domstolen klarhet i huruvida artiklarna 28 och 30 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som anger att en påлага, såsom den som är aktuell i det nationella målet, ska tas ut på elektricitet som exporteras till en annan medlemsstat eller till ett tredjeländ, endast för det fall att elektriciteten har producerats inom nämnda medlemsstats territorium.
- 18 Det framgår av artikel 12.9 i regeringens förordning nr 317/2007 att vid export av elektricitet ska exportören betala avgiften för nättjänster, såvida denne inte kan styrka att den exporterade elektriciteten har importerats till Slovakien. Av handlingarna i målet framgår även att den påлага som avgiften utgör endast påfördes under en begränsad tid, och att den inte har tillämpats sedan den 1 april 2009.

Huruvida artiklarna 28 och 30 FEUF är tillämpliga

- 19 Den nederländska och den slovakiska regeringen har gjort gällande att den situation som är aktuell i det nationella målet omfattas av sekundärrätten. Den förstnämnda regeringen har hänvisat till vissa bestämmelser i direktiv 2003/54, och den sistnämnda regeringen till vissa bestämmelser i direktiv 2005/89.

- 20 Den nederländska regeringen anser att den aktuella pålagan omfattas av tillämpningsområdet för artikel 11.7 i direktiv 2003/54, som anger att de systemansvariga för överföringssystemet får ta ut avgifter för obalanser i energitillförseln av användarna av de systemansvarigas nät. Huruvida en sådan avgift är förenlig med unionsrätten ska således bedömas mot bakgrund av nämnda direktiv, och inte primärrätten.
- 21 Den slovakiska regeringen har å sin sida gjort gällande att artikel 5 i direktiv 2005/89 uttryckligen anger att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla jämvikt mellan efterfrågan på el och tillgänglig produktionskapacitet. Det tillfälliga införandet av den pålaga som är aktuell i det nationella målet, som exportörer av inhemsk el var skyldiga att betala, var avsett att uppfylla just de mål som avses i denna artikel.
- 22 I detta avseende erinrar domstolen om att det framgår av fast rättspraxis att nationella åtgärder inom ett område där det har skett en fullständig harmonisering på unionsnivå ska bedömas mot bakgrund av harmoniseringsbestämmelserna och inte mot bakgrund av de primärrättsliga bestämmelserna (se, bland annat, dom av den 1 juli 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 57 och där angiven rättspraxis).
- 23 I förevarande mål ska det således fastställas huruvida artikel 11.7 i direktiv 2003/54 och/eller artikel 5 i direktiv 2005/89 har medfört en fullständig harmonisering, med följderna att det inte är möjligt att pröva huruvida sådan lagstiftning som den som är aktuell i det nationella målet är förenlig med artiklarna 28 och 30 FEUF.
- 24 Det ska härvidlag påpekas att direktiv 2003/54, som var tillämpligt vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet, utgjorde ett steg på vägen mot fullbordandet av den inre marknaden för el inom hela unionen. Direktivet har visserligen bidragit till att en sådan marknad har skapats, men det har på intet sätt uppnått fullbordandet av den inre marknaden för el. Den omständigheten att direktiv 2003/54 upphävdes genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EUT L 211, 2009, s. 55), styrker denna slutsats.
- 25 Vad särskilt beträffar artikel 11.7 i direktiv 2003/54, framgår det av själva lydelsen i denna bestämmelse att reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av systemansvarigas nät ska vara objektiva, öppna och icke-diskriminerande. Denna bestämmelse är således begränsad till att definiera det ramverk som de systemansvariga för överföringssystemet måste iaktta när de fastställer dessa avgifter, och således är uttaget av sådana avgifter inte fullständigt harmoniserat. Följaktligen ska artiklarna 28 och 30 FEUF beaktas vid bedömningen av huruvida sådana nationella åtgärder som de som är aktuella i det nationella målet är förenliga med unionsrätten.
- 26 Angående direktiv 2005/89 framgår det av dess artikel 1.2 att det syftar till att skapa en ram inom vilken medlemsstaterna ska ta fram klara, fasta och icke-diskriminerande strategier för trygg elförsörjning som är förenliga med en konkurrensutsatt inre elmarknads krav. Artikel 5 i nämnda direktiv, som den slovakiska regeringen har åberopat, anger att medlemsstaterna ska vidta ”lämpliga åtgärder”. Dessa bestämmelser ger vid handen att medlemsstaterna förfogar över ett omfattande utrymme för skönsmässig bedömning i detta sammanhang, och att den harmonisering som har genomförts genom direktivet inte är fullständig.
- 27 Härav följer att artikel 11.7 i direktiv 2003/54 och artikel 5 i direktiv 2005/89 inte har medfört en fullständig harmonisering av det område som dessa bestämmelser reglerar.
- 28 Det framgår av ovanstående att domstolen ska tolka artiklarna 28 och 30 FEUF.

Huruvida fråga är om en avgift med motsvarande verkan som en tull

- 29 Enligt domstolens fasta praxis utgör varje pålaga, hur liten den än är och oavsett dess beteckning och utformning, som ensidigt läggs på varor på grund av att de passerar gränsen, när den inte är en tull i egentlig mening, en avgift med verkan motsvarande en tull. Däremot ska en pålaga som ingår i ett allmänt system för interna skatter eller avgifter som enligt samma objektiva villkor systematiskt tas ut på varukategorier oberoende av deras ursprung eller bestämmelseort anses omfattas av artikel 110 FEUF, som förbjuder diskriminerande interna skatter eller avgifter (dom av den 14 juni 2018, *Lubrizol France*, C-39/17, EU:C:2018:438, punkt 24 och där angiven rättspraxis).
- 30 I detta sammanhang ska det erinras dels om att EUF-fördragets bestämmelser om avgifter med motsvarande verkan och dess bestämmelser om diskriminerande interna skatter eller avgifter inte är tillämpliga kumulativt, vilket innebär att en åtgärd som omfattas av artikel 110 FEUF enligt fördragets systematik inte kan kvalificeras som en "avgift med motsvarande verkan" (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 oktober 2014, *Orgacom*, C-254/13, EU:C:2014:2251, punkt 20 och där angiven rättspraxis), dels om att artikel 110 FEUF inte enbart avser importerade varor, utan även exporterade varor (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 maj 2003, *Freskot*, C-355/00, EU:C:2003:298, punkt 45 och där angiven rättspraxis).
- 31 En pålaga kan inte heller kvalificeras som en "avgift med motsvarande verkan" om den, under vissa villkor, tas ut på grund av kontroller som utförs för att fullgöra de skyldigheter som följer av unionsrätten eller om den utgör ersättning för en tjänst som faktiskt tillhandahållits av den ekonomiska aktör som ska betala ersättningen, när ersättningen står i proportion till denna tjänst (dom av den 14 juni 2018, *Lubrizol France*, C-39/17, EU:C:2018:438, punkt 26 och där angiven rättspraxis).
- 32 Det är således nödvändigt att avgöra huruvida den pålaga som är aktuell i det nationella målet motsvarar definitionen av en avgift med verkan motsvarande en tull, såsom denna definition har fastställts i enlighet med de överväganden som framgår av punkterna 29–31 ovan.
- 33 I detta avseende kan det för det första konstateras att avgiften i det nationella målet utgör en pålaga som en medlemsstat ensidigt har ålagt. Eftersom det är irrelevant i vilket syfte sådana avgifter åläggs, har det föga betydelse att det rör sig om avgifter för vissa nättjänster för överföring av elektricitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 september 2000, *Michailidis*, C-441/98 och C-442/98, EU:C:2000:479, punkt 14 och där angiven rättspraxis).
- 34 För det andra ska det påpekas att elektricitet utgör en vara i den mening som avses i unionsrätten och att en avgift som inte läggs på en vara som sådan utan på en verksamhet som är nödvändig i förhållande till denna vara, såsom nättjänster i förevarande mål, kan omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor. När avgiften beräknas på antalet överförda kilowattimmar och inte på avståndet eller något annat kriterium som är direkt förbundet med överföringen, ska den således anses ha lagts på själva varan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juli 2008, *Essent Netwerk Noord m.fl.*, C-206/06, EU:C:2008:413, punkterna 43 och 44 och där angiven rättspraxis).
- 35 I det nationella målet beräknas den aktuella avgiften på antalet överförda kilowattimmar, och därmed ska den anses ha lagts på varorna.
- 36 För det tredje ska det prövas huruvida denna avgift tas ut på varor på grund av att de passerar en gräns eller om den tvärtom följer av ett allmänt system för interna skatter eller avgifter som tillämpas systematiskt och enligt samma objektiva villkor på varukategorier, oberoende av deras ursprung eller bestämmelseort.

- 37 Domstolen har i detta hänseende redan fastställt att det väsentliga kännetecknet för en avgift med motsvarande verkan, och som skiljer den från en intern skatt eller avgift i allmänhet, är att den förra uteslutande tas ut på varor som passerar gränsen, medan den senare tas ut på såväl importerade och exporterade varor som inhemska varor (dom av den 2 oktober 2014, *Orgacom*, C-254/13, EU:C:2014:2251, punkt 28).
- 38 I förevarande fall framgår det av lydelsen av tolkningsfrågorna att den avgift som är aktuell i det nationella målet endast tas ut på elektricitet som produceras i Slovakien och som därefter exporteras. Detta ger vid handen att avgiften tas ut på grund av att elektriciteten passerar gränsen.
- 39 Den slovakiska regeringen har likväl gjort gällande att regeringsförordning nr 317/2007 anger att en identisk avgift tas ut på den elektricitet som förbrukas i Slovakien, oavsett elektricitetens härkomst. Av det skälet behandlas el som produceras i Slovakien och därefter exporteras i själva verket på samma sätt som el som produceras i Slovakien och som förbrukas i landet.
- 40 Även om det antas att de två typerna av elektricitet omfattas av samma system, ska det likväl påpekas att den aktuella avgiften, för att kunna anses vara en del av ett generellt system för ”interna skatter och avgifter” i den mening som avses i artikel 110 FEUF, måste tas ut på likadana varor oavsett om de avsätts på den inhemska marknaden eller exporteras, på samma sätt, i samma handelsled och avgiftsskyldigheten måste även den inträda på grund av samma avgiftsgrundande händelse (dom av den 2 oktober 2014, *Orgacom*, C-254/13, EU:C:2014:2251, punkt 29 och där angiven rättspraxis).
- 41 Av de uppgifter som den slovakiska regeringen har lämnat följer visserligen att det är den slutliga användaren som betalar den aktuella avgiften för elektricitet som förbrukas i Slovakien, men det är likväl utrett att det vid export av elektricitet är exportören som är skyldig att betala denna avgift. Den avgift som är aktuell i det nationella målet tas således ut på elektricitet som produceras i Slovakien på grund av att den förbrukas i det landet eller, för det fall att den exporteras för att förbrukas senare i ett annat land, på grund av att den exporteras. Under dessa förhållanden kan det konstateras att denna avgift inte tas ut i samma handelsled vad gäller exporterad elektricitet och elektricitet som förbrukas inom nämnda medlemsstat.
- 42 För det fjärde finns det inga uppgifter i handlingarna i målet som ger vid handen att den pålaga som är aktuell i det nationella målet tas ut med anledning av kontroller som utförs för att fullgöra skyldigheter som följer av unionsrätten, eller att den utgör ersättning för en tjänst som faktiskt tillhandahållits den ekonomiska aktören, till ett belopp som står i proportion till denna tjänst.
- 43 I detta hänseende ska det framhållas att även domstolen visserligen har medgett att en avgift som utgör vederlag för en tjänst som faktiskt har tillhandahållits den ekonomiska aktör som ska betala avgiften inte utgör en avgift med motsvarande verkan som en tull, om ersättningen står i proportion till tjänsten (dom av den 9 september 2004, *Carbonati Apuani*, C-72/03, EU:C:2004:506, punkt 31). Såsom generaladvokaten har erinrat om i punkt 66 i sitt förslag till avgörande förhåller det emellertid sig så, att för att en avgift ska undgå tillämpningsområdet för artikel 28 FEUF, måste tjänsten medföra en särskild och viss fördel för den enskilda exportören, eftersom en fördel i allmänhetens intresse är alltför allmän och svårbedömbart för att den ska kunna betraktas som ersättning i form av en motprestation för en viss förmån som faktiskt tillhandahålls (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 juli 1969, *kommissionen/Italien*, 24/68, EU:C:1969:29, punkt 16, och dom av den 27 september 1988, *kommissionen/Tyskland*, 18/87, EU:C:1988:453, punkt 7).
- 44 I sina skriftliga yttranden har den slovakiska regeringen visserligen uppgett att avgiften har tagits ut för nättjänster som faktiskt har tillhandahållits exportörer, men nämnda regering har underlåtit att styrka denna del av sin argumentation genom kompletterande uppgifter som visar att den omtvistade avgiften utgör ersättning för en sådan särskild och viss fördel.

- 45 Det framgår inte heller av de övriga handlingarna i målet att en påлага som har införts för att upprätthålla en jämvikt mellan efterfrågan på el och tillgänglig produktionskapacitet skulle kunna betraktas som ersättning i form av en motprestation för en tjänst som medför en särskild och viss fördel.
- 46 Under dessa förhållanden ska en sådan avgift som den som är aktuell i det nationella målet, som tas ut på elektricitet som exporteras såväl till andra medlemsstater än Republiken Slovakien som tredjeländer, anses utgöra en avgift med motsvarande verkan som en tull i den mening som avses i artikel 28 FEUF.
- 47 Denna slutsats är tillämplig både med avseende på den el som exporteras till andra medlemsstater och den el som exporteras till tredjeländer.
- 48 I den mån denna avgift tas ut på export till andra medlemsstater omfattas den nämligen av artiklarna 28 och 30 FEUF, och, i den mån den tas ut på export till tredjeländer, omfattas den av artikel 28 FEUF.
- 49 Vad närmare bestämt angår export till tredjeländer, erinrar domstolen om att i enlighet med artikel 3.1 a och e FEUF ska unionen ha exklusiv befogenhet på området för tullunionen och den gemensamma handelspolitiken, och att i enlighet med artikel 207.1 FEUF ska den gemensamma handelspolitiken grunda sig på enhetliga principer, särskilt när det gäller ändring av tullsatser och ingående av tull- och handelsavtal som rör utbyte av varor och tjänster.
- 50 Enhetligheten hos den gemensamma handelspolitiken skulle emellertid ta stor skada om medlemsstaterna tilläts att ensidigt ta ut avgifter med motsvarande verkan som en tull vid export till tredjeländer.
- 51 I likhet med vad Europeiska kommissionen har påpekat, följer det av ovanstående att medlemsstaterna inte har befogenhet att ensidigt införa avgifter med motsvarande verkan som exporttullar vid export till tredjeländer (se, analogt, dom av den 26 oktober 1995, Siesse, C-36/94, EU:C:1995:351, punkt 17).

Huruvida denna exportavgift eventuellt kan rättfärdigas

- 52 Den nederländska regeringen har hävdatt att, såsom domstolen redan har slagit fast i domen av den 22 oktober 2013, Essent m. fl., (C-105/12–C-107/12, EU:C:2013:677, punkt 59 och där angiven rättspraxis), utgör målet att trygga elförsörjningen ett tvingande allmänintresse.
- 53 Det följer i detta sammanhang av fast rättspraxis att förbudet i artikel 28 FEUF är allmänt och absolut (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 september 2000, Michaïlidis, C-441/98 et C-442/98, EU:C:2000:479, punkt 14 och där angiven rättspraxis). EUF-fördraget föreskriver inte några undantag och domstolen har funnit att det framgår av klarheten, bestämdheten och frånvaron av förbehåll i de tillämpliga primärrättsliga bestämmelserna att förbudet mot tullar är en grundläggande regel och att varje eventuellt undantag därför måste vara entydigt föreskrivet. Domstolen har även framhållit att begreppet ”avgift med motsvarande verkan som en tull” utgör ett nödvändigt komplement till den allmänna regel som förbjuder tullar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 december 1962, kommissionen/Luxemburg och Belgien, 2/62 et 3/62, EU:C:1962:45, s. 827).
- 54 Domstolen har även funnit att de undantag till artiklarna 34 och 35 FEUF som föreskrivs i artikel 36 FEUF inte kan tillämpas analogt med avseende på tullar och avgifter med motsvarande verkan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 1968, kommissionen/Italien, 7/68, EU:C:1968:51, s. 628).
- 55 Dessa överväganden är tillämpliga såväl med avseende på förbudet mot avgifter med liknande verkan som tullar vid export till medlemsstater, som förbudet mot sådana avgifter vid export till tredjeländer.

- 56 Eftersom den aktuella pålagan ska anses utgöra en avgift med motsvarande verkan som en tull, kan den inte rättfärdigas.
- 57 Det följer av ovanstående att artiklarna 28 och 30 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som anger att en pålaga, såsom den som är aktuell i det nationella målet, ska tas ut på elektricitet som exporteras till en annan medlemsstat eller till ett tredjeland, endast för det fall att elektriciteten har producerats inom nämnda medlemsstats territorium.

Rättegångskostnader

- 58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Artiklarna 28 och 30 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som anger att en pålaga, såsom den som är aktuell i det nationella målet, ska tas ut på elektricitet som exporteras till en annan medlemsstat eller till ett tredjeland, endast för det fall att elektriciteten har producerats inom nämnda medlemsstats territorium.

Underskrifter